

Miljøindsatsen i Arktis 2007

Aktiviteter støttet af ordningen for Miljøstøtte til Arktis - DANCEA

Herunder findes en oversigt over projekter, som i 2007 er sat i gang med økonomisk støtte fra Miljøstøtteordningen for Arktis - Dancea. Projekterne er ordnet efter indsatsområde, men opmærksomheden henledes på, at en del projekter er af en sådan art, at de også kunne være placeret under et andet indsatsområde.

Nærmere oplysninger om projektresultater vil kunne fås ved henvendelse til de projektansvarlige. En stor del af projektrapporterne findes endvidere i Dansk Polarcenters bibliotek (www.dpc.dk).

Biodiversitet og økosystemer

Projekttitel

Havpattedyr i brændpunktet – CITES, klima, bæredygtighed og biodiversitet

J.nr. 112-00147

Formålet med projektet er, at fastlægge kvoter for bæredygtig udnyttelse og dokumentere klimaændringernes omfang og betydning for narhval, hvalros og isbjørn. Projektet er en del af en 5-årig undersøgelsesplan, der vil afdække udbredelsen og størrelsen af de 3 bestande. Projektet dækker endvidere en basisundersøgelse af isbjørnernes færden og habitat valg i Baffin Bugten ved mærkning af isbjørne i samarbejde med canadierne.

Projektansvarlig

Grønlands Naturinstitut

Projektstøtte kr. 1.410.600,00

Projekttitel

CAFF – Støtte til grønlands formandskab 2007-2009

J.nr. 112-00149

Tillægstilsagn. Projektets formål er at sikre naturfaglig støtte til Grønlands Hjemmestyres formandskab for arbejdsgruppen CAFF under Arktis Råd. Direktoratet for Miljø og Natur indtager selv formandsstolen, men får faglig rådgivning fra projektets side ligesom projektets understøtter praktiske arrangementer i forhold til formandskabet.

Projektansvarlig

Dansk Polarcenter

Projektstøtte kr. 290.000,00

Projekttitel

Nuuk Basis – Bio Basis, 2008

J.nr. 112-00202

Nuuk-BioBasis en del af et samlet økologisk monitoringsprogram (NERO) i Kobbefjorden ved Nuuk. NERO omfatter også GeoBasis og KlimaBasis. BioBasis foretager samtidige observationer på alle trofiske niveauer i et lavarktisk økosystem og relaterer observationerne til lokale, regionale og globale klimaændringer. NERO i det lavarktiske område ved Nuuk i Vestgrønland er et parallelprogram til ZERO-programmet i Zackenbergdalen i det højarktiske NØ-Grønland. Det overordnede mål med NERO og ZERO, der sammen benævnes GEM (Greenland Ecological Survey), er at etablere lange og samtidige dataserier på alle trofiske niveauer i lavarktisk og højarkits i Grønland.

Projektansvarlig

DMU

Projektstøtte kr. 1.190.000,00

Projekttitel

Zackenbergs BioBasis 2008

J.nr. 112-00211

Zackenbergs BioBasis er en del af et samlet økologisk monitoringsprogram i Zackenbergdalen i NØ-Grønland (ZERO), der også omfatter GeoBasis, GlacioBasis og KlimaBasis. BioBasis foretager samtidige observationer på alle trofiske niveauer i et højarktisk økosystem og relaterer observationerne til lokale, regionale og globale klimaændringer. ZERO i det højarktiske område ved NØ-Grønland er et parallelprogram til NERO-programmet i ved Nuuk i det lavarktiske SV-Grønland. Det overordnede mål med NERO og ZERO, der sammen benævnes GEM (Greenland Ecological Survey), er at etablere lange og samtidige dataserier på alle trofiske niveauer i lavarktisk og højarktisk i Grønland.

Projektansvarlig

DMU

Projektstøtte kr. 1.945.954,00

Projekttitel

Havpattedyr, 2008 arbejdsplan grønlands Naturinstitut

Projektets formål er, at øge viden om antal, bestandsstruktur og vandinger af hvalros, narhval og isbjørn i Grønland, således at niveauet for bæredygtig udnyttelse kan fastsættes. Projektet består af en samling af flerårige studier indenfor en 5-årig periode fra 2007 til 2011. Porteføljen af projektdelen indgår i en helhed med supplerende projekter finansieret fra Grønland i en handlingsplan for undersøgelser af de nævnte arter.

J.nr. 112-00217

Projektansvarlig

Grønlands Naturinstitut

Projektstøtte kr. 3.037.685,00

Grænseoverskridende/regional forurening

Projekttitel

Kontaminantbelastning og den relaterede xenobiotiske serumaktivitet og sund

J.nr. 112-00190

Projektet er en opfølgning af det grønlandske AMAP Human Health monitoringsprogram, der bygger på kohorter fra Tasiilaq, Nuuk, Sisimiut, Qaanaaq, Scoresbysund, Narsaq og Godhavn, således, at der fra alle prøvetagningsstationer opnås såvel analyser af kontaminanter (de klassiske AMAP stoffer) samt bestemmelse af total dioxin- og xenohormon aktivitet (xenobiotiske serumaktiviteter). Sidstnævnte analyse er endnu ikke udført i Narsaq, Godhavn samt i Scoresbysund og udgør dette projekt.

Projektansvarlig

Århus Universitet

Projektstøtte kr. 2.888.200,00

Projekttitel

AMAP Oil and Gas Assessment 2006

J.nr. 112-00042

Dette støttetilsagn er en selvstændig afslutning på tidligere dansk bidrag til Oil and Gas Assessment. Støttetilsagnet dækker lønudgifterne til at gennemføre et nationalt review af rapportudkast. Der er identificeret 3 eksperter fra hhv. Grønland, Færøerne og Danmark til at foretage dette review.

Projektansvarlig

DMU

Projektstøtte kr. 100.000,00

Projekttitel

AMAP 2007 and 2008 HM and POP programme Faroe Islands

J.nr. 112-00176

Dette projekt dækker AMAP Core program for POP og tungmetaller i perioden 2007-2008 på Færøerne.

Projektansvarlig

Heilsufrødiliga Starvsstovan

Projektstøtte kr. 2.056.015,00

Projekttitel

Overvågning af grænseoverskridende kontaminanter i det grønlandske miljø

J.nr. 112-00195/8

Projektet udgør grundlaget for Rigsfællesskabets fortsatte deltagelse som bidragyder i Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP), f.s.v.a. overvågningen af tungmetaller og Persistente Organiske Stoffer (POPer) i planter og dyr i og omkring Grønland. Projektet skal ses i sammenhæng med og er i øvrigt koordineret med et tilsvarende projekt i og omkring Færøerne og prøveindsamlingen er koordineret med indsamlingen af prøver til bestemmelse af radioaktivitet i vævsprøver. Projektet bygger videre på tidligere tilsvarende projekter gennemført i Grønland, hvilket muliggør en vurdering af eventuelle udviklingstendenser og en opfølgning i forhold tidligere screeninger for miljøfremmede stoffer. Den påbegyndte prøvebank fra 2005 fortsættes, hvilket gør det muligt at lave retrospektive analyser af udviklingen af "nye" miljøfremmede stoffer, der findes i Arktis.

Projektansvarlig

DMU

Projektstøtte kr. 2.988.000,00

Projekttitel

AMAP/UNEP Hg-rapport

J.nr. 112-00218

Til brug for en præsentation på UNEP-kviksølvs GC i 2009 er ønsket en rapport med præsentation af AMAPs arktiske kviksølvsdata. AMAP har i den forbindelse anmodet om bistand fra nøglepersoner i DMU, fordi disse i mange år har været centrale i AMAPs kviksølvarbejde. Tilsagnet dækker AMAPs lønudgifter til DMU ifm. med udarbejdelsen af rapporteringen om Arktis til UNEP-Kviksølv.

Projektansvarlig

AMAP

Projektstøtte kr. 291.415,00

Projekttitel

Radioaktivitet AMAP 2007-2009

J.nr. 112-00161

Som en del af AMAP-programmet gennemføres en løbende overvågning af radioaktive isotoper i Arktis. Dette projekt udgør grundlaget for Rigsfællesskabets bidrag til overvågning og vurdering af radioaktivitet i Arktis for perioden 2007-2010 f.s.v.a. overvågningen af radioaktive isotoper i og omkring Grønland og Færøerne.

Projektansvarlig

DTU

Projektstøtte kr. 972.549,00

Projekttitel

Bear Health

J.nr. 112-00163/1

Projektets formål er, at gennemføre en cirkumpolar undersøgelse af isbjørnens sundhedstilstand ud fra mange forskellige sundhedseffektparametre samt koble effekten af miljøgifte til/med den globale opvarmning. Den østgrønlandske isbjørnebestand er særdeles velegnet til dette. Projektet resulterer vil samtidig have stor relevans for human eksponering/sundhed og den videnskabelige vurdering af effekten af både miljøgifte og klimaforandringer på mennesker. Studiet bliver gennemført via IUCNs isbjørnespecialistgruppe (PBSG) og eksisterende internationale netværker, og er et ledende IPY projekt (IPY Fuller #134 "BearHealth"). En væsentlig del af studiet vil være uddannelse af nye forskere (rekruttering og uddannelse af PhD studerende) samt udvikling af nye biomarkører for den kombinerede effekt af miljøgifte og global opvarmning.

Projektansvarlig

DMU

Projektstøtte kr. 1.992.000,00

Projekttitel

Nationale nøgleeksperter i AMAP's Hg og POP grupper 2008-2009

J.nr. 112-00206

Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP) under Arktisk Råd, har etableret en række ekspertgrupper, som i praksis skal stå for at udarbejde AMAPs nye rapporter, datablade, etc. MST har udpeget Frank Riget og Rune Dietz, DMU til nationale nøglepersoner i hhv. POP-undergruppen og kviksølv/tungmetal undergruppen, og de pågældende vil endvidere fungerer som knudepunkter for danske eksperter, deltage i undergruppernes møder og aktivt bidrage til de rapporter, factsheets og lignende. Støttetilsagnet dækker lønudgifter + overhead til dette arbejde.

Projektansvarlig

DMU - AMAP

Projektstøtte kr. 531.500,00

Lokale miljøprojekter

Projekttitel

Miljøafbødende foranstaltninger på Dundas-halvøen

J.nr. 112-00114

Tillægstilsagn til eksisterende projekt fra 2005 om faglig bistand til grønlandsk/dansk arbejdsgruppe om miljøafbødende foranstaltninger på Grønland.

Projektansvarlig

RAMBØLL

Projektstøtte kr. 99.969,00

Projekttitel

Webportalen Polarclub

J.nr. 112-00192

Formålet med projektet er at støtte det indledende arbejde med et forsøg på at lave en web-portal, Polar Club, som en platform for en række IT-baserede læringsaktiviteter med inuitdrengen Mikisoq som gennemgående figur.

Projektansvarlig

Nordlysfonden

Projektstøtte kr. 750.310,00

Projekttitel

Miljø i kommunerne, fase 3, 2008-2009

J.nr. 112-00221

Dette projekt er en fortsættelse af tidligere projekt. Støtten anvendes som 75% løntilskud til fortsat ansættelse af en miljøkonsulent i KANUKOKA og dertil knyttede opgaver og udgifter.

Projektansvarlig

Kanukoka

Projektstøtte kr. 1.330.000,00

Projekttitel

NunaGIS – værktøj til vidensdeling og forvaltning af miljø og naturressourcer

J.nr. 112-00189

Projektets formål er, at varetage opgaver indenfor projektledelse, vedligeholdelse, service og videreudvikling i relation til NIN og NunaGIS. NunaGis er en platform for udveksling af geografiske data og anvendes til vidensdeling og registrering. Miljø og naturdata er nu samlet i databasen og tilgængelig for alle aktører og er tilgængelig som servicefunktion for Grønlands Selvstyre. Projektet Det er hensigten, at projektet skal holde systemet i drift og udbygge det eksisterende system for at kunne håndtere nye data.

Projektansvarlig

ASIAQ

Projektstøtte kr. 1.024.799,00

Projekttitel

Fangerseminar 2008

J.nr. 112-00220

Grønlands Naturinstitut har for ca. 10 år siden afholdt et fangerseminar, og der er nu ønske om at afholde et nyt seminar med fokus på en forvaltning, der sikrer bæredygtig udnyttelse af de levende ressourcer. Det samlede budget for seminaret er på ca. 1,2 mio. kr. Dancea-støtten anvendes primært til at sikre deltagelse af eksperter uden for Hjemmestyret samt deltagelse af fangere.

Projektansvarlig

Grønlands Hjemmestyre

Projektstøtte kr. 500.000,00

Projekttitel

Thule 2007 – Undersøgelse af radioaktiv forurening på landjorden

J.nr. 112-00183

Projektet er en opfølgning på tidligere gennemførte undersøgelser siden 1968 af havet ud for Thulebasen, senest undersøgelsen Thule 2003 – Investigation of Radioactive Contamination.

Resultaterne indgår som Danmark/Grønlands input til Arktisk Råds AMAP assessments og kan anvendes af danske og grønlandske myndigheder.

Projektansvarlig

DTU - Risø

Projektstøtte kr. 4.189.815,00

Projekttitel

Verdensarv Isfjorden. Trykning af nomineringsrapport

J.nr. 112-00145

Støtten anvendes til dækning af udgifter til genoptrykning af tidligere udgivet rapport fra Dancea-støttet projekt om Isfjorden som Verdensarvområde.

Projektansvarlig

GEUS

Projektstøtte kr. 199.973,00

Andet, tværgående aktiviteter

Projekttitel

I.P.S sekretariatet

J.nr. 112-00222

IPSS arbejde er at støtte Arktisk Råds 6 permanente observatørorganisationer for oprindelige arktiske folkeslag i deres arbejde som en del af Arktisk Råd. De 6 permanente observatørorganisationer fastlægger inden for Arktisk Råds rammer mere detaljeret IPS arbejde. Muligheden for støtte til finansieringen af sekretariatet er direkte hjemlet i Finanslovens § 23.26

Projektansvarlig

Grønlands Hjemmestyre

Projektstøtte kr. 2.300.000,00

Projekttitel

Rådgivning og facilitering af DANCEA i forbindelse med Miljøstyrelsens forvaltning

J.nr. 112-00187

Formålet med dette projekt er at vurdere de administrative værktøjer og procedurer for DANCEA-ordningen og evt. opdatere disse. Til at facilitere denne opgave tilknyttedes en ekstern konsulent, som har kendskab til Dancea-ordningen og andre lignende ordninger i Miljøstyrelsen.

Projektansvarlig

Klint Consult

Projektstøtte kr. 123.200,00

Projekttitel

Rådgivning af DANCEA i forhold til særlige ACAP og AMAP-indsatser

J.nr. 112-00112

Formålet med dette projekt er at sikre fremdrift og afslutning i en række eksisterende projekter i arktisk Rusland støttet af Danmark. Projekterne har tilknytning til arbejdet under Arktiske Råd i ACAP-arbejdsgruppen. Det er ønsket, at projekterne med dansk involvering skal være afsluttede 2008/2009.

Projektansvarlig

Klint Consult

Projektstøtte kr. 330.845,00

Klimaændringer - Overført til Energistyrelsen januar 2008

Projekttitel

Nuuk Basis – Koordinering 2008

J.nr. 112-00198

Projektansvarlig

DPC

Projektstøtte kr. 260.000,00

Projekttitel

Nuuk Basis – Logistik 2008

J.nr. 112-00199

Projektansvarlig

Grønlands Naturinstitut

Projektstøtte kr. 770.000,00

Projekttitel

Nuuk Basis - Klimabasis

J.nr. 112-00200

Projektansvarlig

ASIQ

Projektstøtte kr. 808.316,00

Projektittel
Nuuk Basis – Geobasis, 2008
J.nr. 112-00201
Projektansvarlig
DMU
Projektstøtte kr. 829.491,00

Projektittel
Nuuk Basis – MarinBasis, 2008
J.nr. 112-00203
Projektansvarlig
DMU
Projektstøtte kr.
1.600.000,00

Projektittel
Zackenberg Basis, GeoBasis 2008
J.nr. 112-00210
Projektansvarlig
DMU
Projektstøtte kr. 1.865.000,00

Projektittel
Zackenberg Basis, MarinBasis 2008
J.nr. 112-00212
Projektansvarlig
DMU
Projektstøtte kr. 1.864.000,00

Projektittel
Zackenberg Basis, GlacioBasis 2008
J.nr. 112-00213
Projektansvarlig
GEUS
Projektstøtte kr. 1.125.000,00

Projektittel
Frisklink - klima
J.nr. 112-00214
Projektansvarlig
Grønlands Naturinstitut
Projektstøtte kr. 2.783.498,00

Projekttitel

Det globale miljø – Udvikling og vedligeholdelse af klimatemaet på websitet

J.nr. 112-00182

Projektansvarlig

Biocom

Projektstøtte kr. 69.300,00

Projekttitel

Isen brænder – udstilling om klimaændringer i Arktis

J.nr. 112-00177

Projektansvarlig

Naturama

Projektstøtte kr. 350.000,00

Projekttitel

Måleudstyr til Zackenberg 2007

J.nr. 112-00184

Projektansvarlig

DMU

Projektstøtte kr. 755.141,00

Projekttitel

Filmprojekt – Indlandsisen og Diskebugten

J.nr. 112-00186

Projektansvarlig

Global Ice Pictures

Projektstøtte kr. 213.100,00

Projekttitel

Sekretariatsbistand til projektet: "The Greenland Ice Sheet in a Changing

J.nr. 112-00194

Projektansvarlig

DPC – Forsknings- og Innovationsstyrelsen

Projektstøtte kr. 1.421.000,00